

יד ושם

המשרד לאזרחים ותיקים

"לדורות" סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל שאלון לרישום קורות ניצולת השואה

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית וחינוכית. אוסף הסיפורים יעלה לאתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם פרטי: בנו	שם משפחה: קלר

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה במידה והשאלה אינה נוגעת אלייך, אין צורך לענות עליה

שם משפחה איתו נולדתי: קלר		בלועזית: klar
שם פרטי איתו נולדתי: בנימין		בלועזית: Binyamin
שנת לידה: 5.11.1927	מין: זכר	ארץ לידה: רומניה
שם פרטי ושם משפחה של האב: מיכאל קלאר		בלועזית: Harlau
שם פרטי ושם משפחה של האם: רחל פופליקר		ארץ המגורים: רומניה
מקום מגורים קבוע לפני המלחמה: חרלאו		בלועזית: Harlau
השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה: יסודי (יסודי, תיכון, אוניברסיטה, ישיבה)		מקצוע לפני המלחמה: תלמיד (תלמיד, סנדלר, מורה) (בית"ר, השומר הצעיר, בני עקיבא)
מקומות מגורים בתקופת המלחמה: חרלאו, בוטושאן, דורוחוי, קונסטנצה (שם העיר או האזור ושם הארץ)		
במידה והיית בגטו, ציין את שמו		בלועזית
במידה והיית במחנה עבודה או מחנה ריכוז, ציין את שמו		בלועזית
המקום בו נודע לך כי הנך אדם חופשי: בעיר הנמל קונסטנצה		תאריך השחרור: 1.3.1948
במידה והיית במחנה עקורים ציין את שמו (מחנות פליטים שהוקמו לאחר המלחמה בעיקר באוסטריה, גרמניה ואיטליה)		ציין מקום אליו חזרת לאחר השחרור
במידה והיית במחנות מעצר בקפריסין, ציין ממת' עד מת' סוף דצמבר 1947 עד מרץ 1948		שנת עליה: 1.3.1948 במידה ועלית באנייה, ציין את שמה פן יורק

אנא ספרי/ על קורותיך לפני המלחמה

(ציוני דרך: הבית בו גדלת, בית הספר, חברי ילדותך; במה עסקו הוריך, המשפחה המורחבת, חגים ומאכלים):

שמי בנו אבל בילדותי כולם קראו לי בנימין. נולדתי ב-5.11.1927 בחרלאו, עיירה קטנה במחוז בוטושאן שברומניה. להוריי מיכאל ורחל היו 3 בנים ו-3 בנות ואני הייתי הבכור מבין אחיי: עזריאל, בטי, משה, זהבה ורבקה. אבי היה צלם וידע לדבר הרבה שפות: פולנית, גרמנית, יידיש ורומנית. הוא נולד בסטניסלב שבפולניה ועבר את הגבול מפולניה לרומניה במלחמת העולם הראשונה לבדו. הוא מעולם לא דיבר על משפחתו ולא הכרנו ולא ידענו כלום על המשפחה שלו. כשהגיע לרומניה הוא פגש את אמי אשר נולדה ברומניה ומשום שבהתחלה לא ידע לדבר רומנית הם היו מדברים יידיש בבית.

משפחתי ואני היינו גרים בשכונה יהודית על יד בית הכנסת ואבא תמיד היה לוקח את הבנים של המשפחה לבית הכנסת. אמי גידלה את כל הילדים ואבי התפרנס מצילום. היה לנו בית משלנו וכל האחים גרו בחדר אחד. למדתי 4 כיתות בבית ספר מעורב. הבית ספר היה מאוד רחוק מהבית והיה קשה להגיע אליו, לכן לא היו לי כמעט חברים. רוב הילדות ביליתי עם אחיי בבית. היה לנו בית קטן ושמח והיו לנו הרבה בני דודים מהצד של אמא שגרו קרוב אלינו והתראינו איתם הרבה כי הם היו בגילאים שלנו. באותה תקופה היינו אוכלים הרבה ממליגה, לחם מקמח תירס, ומאכלים שונים שאמא בישלה. בחגים אבא תמיד הלך לבית הכנסת אבל לא היו הרבה חגיגות כי היו בשכונה הרבה גויים. גם את בר המצווה שלי ושל אחיי לא חגגנו. למעשה חגגו לי בר מצווה רק לא מזמן- כשאני בן 84.

נא ספרי/ על קורותיך בזמן המלחמה

(גירוש, גטאות, מחנות וצעדות מוות, במסתור או בזהות בדויה ושם בדוי, פעילות ותפקידים במחתרת, השתתפות בבריחה או בהתנגדות, האנשים שהיו בסביבתך בגטו או במסתור, במי נעזרת או אולי למי עזרת):

בזמן המלחמה עדיין גרתי עם ההורים בחרלאו ואחרי שסיימתי ללמוד 4 שנים בבית הספר נשארתי בבית תקופה די ארוכה. מאוחר יותר אחי עזריאל למד אצל אבי צילום ואילו אני הלכתי ללמוד ספרות אצל ספר פרטי כי זה מקצוע שמשך אותי משום שהוא מקצוע נקי, לובשים בו חלוק לבן כמו דוקטורים, ומשום שזו עבודה עם אנשים. הלגיונרים נכנסו לעיירה בסביבות שנת 1940 והיינו בעוצר כך שלא יכולנו לצאת מהבית. ברחובות בחוץ היה בלגן גדול מאוד. מאוחר יותר באותה השנה הגרמנים נכנסו לרומניה והוציאו אותנו מהבתים עם כל הציוד שלנו. הם לקחו לאבא שלי את כל המצלמות ולא היה לו ממה להתפרנס, אך לבסוף הוא התאושש, קנה מצלמה חדשה והמשיך לעבוד.

באחד הימים בזמן המלחמה בחרלאו הגרמנים הגיעו והרביצו לאבי ומאז לא ראינו אותו והוא לא חזר הביתה. לאחר מכן הגרמנים גירשו אותנו על משאיות לבוטושאן שם היינו כמה ימים ומשם גירשו אותנו לדורוחוי שם הצבא הרומני ביצע פוגרום ביהודי המקום. בדורוחוי נשארנו כ-4 שנים עד שהסתיימה המלחמה. דורוחוי היא עיירה לא גדולה ואחי עזריאל עבד שם בתור צלם ואני עבדתי בספרות. שאר האחים נשארו בבית עם אמא ולא הספיקו ללמוד כלל. היה לנו קשה מאוד להתקיים ואמי נשארה לגדל לבדה 6 ילדים כאשר אחותי רבקה הייתה רק בת 3.

אנא ספרי/ על קורותיך מתום המלחמה ועד עלייתך לארץ

(השחרור וחזרתך הביתה, חייך אחרי המלחמה, העפלה/ עליה):

בשנת 1946, בהיותי צעיר בן 19 עזבתי את משפחתי שבדורוחוי לקיבוץ לברינט שבבוקרשט של התנועה דרור הבונים במטרה לעלות לפלסטינה. אמרתי למשפחתי שאני עוזב את הבית ונוסע לפלסטינה ולא יודע מתי אחזור. שמעתי מכל מיני יהודים במספרה שהרבה יהודים נוסעים לתנועות ומשם עולים לפלסטינה. גרתי למשך כחצי שנה בבוקרשט ושנה וחצי בעיר הנמל קונסטנצה בתנועת דרור הבונים. קראו לזה קיבוץ דרור הבונים.

באותה התקופה בקונסטנצה עבדתי בספרות וכל השאר עבדו בחקלאות. גרתי שם והיו לי הרבה חברים והיינו עושים כל מיני פעילויות, בין היתר שרים ורוקדים ושומעים סיפורים על פלסטינה. לא היה לי כסף ללכת לבקר את המשפחה בדורוחוי ומשום שהמרחק גם היה עצום זה היה בלתי אפשרי.

אחרי כשנתיים בתנועת דרור הבונים חבריי ואני התחלנו את מסע העלייה לפלסטינה. בדצמבר 1947 מעיר הנמל קונסטנצה נסענו לגבול בולגריה בסירה פתוחה בנהר הדנובה כך שממש אפשר היה לגעת במים. קפאו לי הרגליים

כי היה קר אבל היה לי מזל כי היה לי מעיל שקיבלתי מארגון הג'וינט. בבולגריה עלינו על האוניה פאן יורק, אוניה גדולה של טיולים שעשו ממנה אוניית משא והיו בה מיטות קומתיים מברזל שישנו עליהן. כשהגענו לנמל חיפה הבריטים עלו על האוניה וגירשו אותנו לקפריסין. בקפריסין חילקו אותנו למחנה קיץ ולמחנה חורף ואני שובצתי למחנה הקיץ. עבדנו בקורס הגנה וישנו באוהלים כ-3 חודשים. הייתה תקופה יפה כי כולם היו צעירים והיינו רוקדים ומעשנים יחד ג'וינטים וסיגריות קאמל. הייתי מספר אנשים ומרוויח כמה גרושים בהם הייתי קונה סיגריות. אחרי 3 חודשים עלינו על האוניה אנדראה, אוניה קטנה יחסית, ועליתי עליה בשם בדוי גבריאל כדי שהבריטים לא יידעו פרטים עליי.

נא ספרי/י על חיך בארץ

(תחושותיך בעת עלייתך ארצה, פעילותך הציבורית או התרבותית, המשפחה שהקמת, המסר שברצונך להעביר לדורות הבאים):

הגענו לחיפה חודשיים וחצי לפני קום המדינה וקיבלו אותנו מאוד יפה עם דגלי ישראל ושירים יפים וגם חילקו לנו מתנות. ההרגשה הייתה מרגשת וחוויתית. משם הביאו אותי ואת החברים לעתלית. פגשתי שם את כל החברים ולמחרת גייסו אותנו כבר לגדוד הראשון של הפלמ"ח. אני ועוד כמה חבר'ה שעלו איתי היינו למחרת חיילים והיינו שבוע ימים בטיירות בטבעון. כשעלינו על המשאית הצבאית לכיוון טבעון האנגלים בדקו אם אין לנו רימונים בכיסים. בבסיס בטבעון קיבלנו סיגריות קאמל, שיחקנו קלפים והימרנו על הסיגריות כדי להעביר את הזמן בכיף. כל אחד קיבל 3 לירות לבזבזים. באותה תקופה לירה אחת הייתה שווה ל-3 דולרים. בסכום הזה הספקתי לנסוע עם חבר לחיפה, לקנות שוקולד ושעון יד חדש ולחזור לבסיס ואפילו נשאר לי קצת עודף. אחרי שבוע בטבעון שלחו אותנו לנביושה בגבול סוריה שמה הייתה לנו מפקדה והיה לנו רובה סטן ורובים צ'כים איתם היינו מגרשים בירות מטוסים סורים שחגו מעלינו. במלחמת העצמאות בגבול סוריה איבדתי כמה חברים טובים שעלו איתי ארצה.

בפלמ"ח שירתי שנתיים ולאחר שהשתחררתי לא היה לי אף אחד כי המשפחה שלי נשארה ברומניה. קיבלתי מהפלמ"ח מענק וסבסדו לי שבועיים בבית מלון ביפו, אך לאחר שחלפו השבועיים לא היה לי לאן ללכת והכסף נגמר. לא היה לי איפה לישון אז ישנתי על ספסל ביפו לתקופה קצרה עד שמצאתי שני חברים, אהרון וברוך, ששכרו איתי חדר ביפו בשכונת נוזהה. אהרון היה רואה חשבון וברוך היה בנאי. אני מצאתי עבודה בספרות בכל מיני מספרות וכך הרווחתי קצת כסף ויכולתי לקנות אוכל ולשלם שכר דירה. אני זוכר שכשהחברים רצו לאכול משהו מיוחד אני אמרתי שאני לא יכול להרשות לעצמי כי אני מרוויח גרושים ואילו הם הרוויחו יותר טוב ממני. כשעליתי לארץ, רק אחרי שהתאקלמתי כתבתי לאמא מכתבים לרומניה ולא עדכנתי אותה על המלחמה כדי שלא תדאג. כתבתי לה שתבוא. אמי עלתה לפרדס חנה לבית עולים עם רבקה, זהבה ומשה בשנת 1950 ולאחר מכן עברה לגור בגבעת אולגה. בטי עלתה בשנת 1958 ועזריאל בשנת 1960.

לאט לאט המשכתי לעבוד ואז הכרתי את שרה בארגון של ריקודים סלוניים שהיינו הולכים יחד עם הקבוצה. שרה הייתה גרה בכפר סבא עם הוריה והם לא רצו אותי כי לא היה לי כסף. אבל בסוף התחתנו וקינינו בית בגבעת עלייה ביפו. אחרי 5 שנים יחד בחדר אחד ביפו נולדה בתנו יוכי בפברואר 1959 ועברנו לגור בתל אביב. הבן יצחק נולד אחרי 5 שנים וכיום יש לנו כבר 6 נכדים. שני בנים ובת מיצחק ושתי בנות ובן מיוכי.

לעזוב משפחה, 5 אחים והורים זה לא פשוט בכלל. האמנתי שאלוהים יעזור לי והוא אכן עזר. אני שמח שבאתי לארץ כי אין כמו ארץ ישראל בכל העולם ורק פה אני מרגיש שייך. כשהגעתי לארץ לא ידעתי טוב עברית ולא הייתה לי אפשרות ללמוד את השפה כי הייתי צריך להתרכז בלפרנס את עצמי על מנת שיהיה לי מה לאכול. עברתי תקופה קשה ובזכות אותה תקופה אני מעריך את החיים. במשך כל חיי עבדתי בהמון עבודות: ספרות, מועדון ריקודים, מלצר באירועים וגם בחברת מקורות ורק בזכות העבודה הקשה הצלחתי להתפרנס ולדאוג למשפחתי שיוכלו להתקיים בכבוד.

ראיון: יונית שדלינסקי

תל אביב, נובמבר 2013